І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

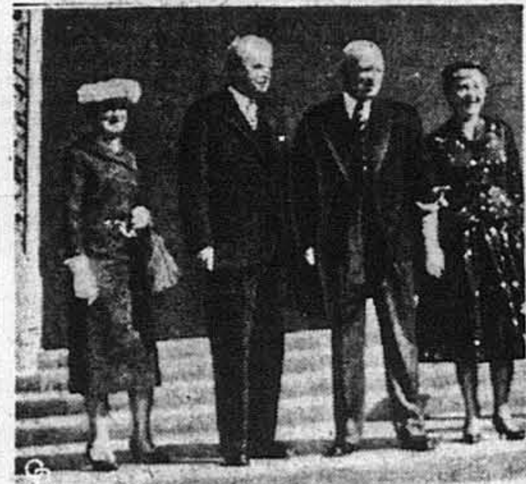
Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЛИПНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 11, 1958 No. 131. VOL. LXV.

АЙЗЕНГАВЕР ПРОМОВЛЯВ ДО КАНАДІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ВКАЗУВАВ НА КОНЕЧНІСТЬ СПІВПРАЦІ ДЛЯ ОБОРОНИ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ЗАГРОЗИ — РОЗГЛЯДАВ КАНАДІЙСЬКІ ЖАЛІ ДО ЗДА

Оттава. — Президент Айзенгавер в другому дні своєї візити в Канаді 9-го липня промовляв до канадійського парляменту і в своїй промові вказував на ту велику небезпеку, яка загрожує Канаді, ЗДА і всьому вільному світові від комунізму. „Обидві наші держави стоять перед загрозою військової і політичної атаки. Наша система вільних підприємств є загрожена в цілому світі економічною системою, якою керує і яку контролює держава". Президент вказував на те, що в цій ділянці конкуренція буде дуже гостра, і вона буде вирішною в боротьбі між вільним світом і комуністичним імперіялізмом. Айзенгавер вказував на те, що „ми ніколи не сміємо займатися розходженнями між нашими державами, щоб ми могли втратити з очей цю трансцендентально важливу для вільного світу співпрацю для перемоги в ґльобальному змаганні". Айзенгавер заявив, що обидві держави досі діяли в цьому дусі співпраці для спільної оборони. Обидві держави, Канада і ЗДА, є рівними партнерами в Північно-Атлянтійському Порозумінні (НАТО). Обидві держави є рішені на те, щоб затримати поважну військову силу; обидві держави готові до того, щоб втримати свої вільні інституції та змагати до того, щоб добре розвивалися їхні економіки. Президент говорив також і про ті жалі, які канадійці звертають вбік ЗДА в ділянці економіки. Він твердив, що немає дійсних причин до нарікань в Канаді на економічну політику ЗДА. Можливо, що була деяка невигода, і навіть деяка шкода для Канади внаслідок того, що ЗДА подарували або продали за чужі валюти свої харчові запаси закордонним країнам, але робив це американський уряд із гуманітарних причин. Президент заявив, що торгівля між ЗДА і Канадою дістеться на основі вільної конкуренції. Правда, що в цій торгівлі Канада має поважний дефіцит в останніх роках, але, на думку Айзенгавера, не вийшло б це на добро, коли б щомісяця або щороку старалися збалянсувати торгівлю між обома державами. Канадійський уряд нарікав на те, що Канада більше купує в ЗДА як продає, і тому плянував поширити торгівлю на держави англійського комонвелту, щоб зменшити торговельний дефіцит із ЗДА. Президент не обіцяв змін в цій ділянці, але і не закрив дверей перед дальшою дискусією. Канадійський парлямент оваційно вітав американського Президента на початку і кінці його промови та 10 разів оплескував окремі її місця. Пані Айзенгавер і пані Доллес були між присутніми на ґалерії, де сиділи також дружини канадійських достойників.

Президент Айзенгавер та канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер із своїми дружинами при вході до Канадійського Парляменту. Праворуч: през. Айзенгавер під час промови в канадійській Палаті Громад.

Д-р М. Айзенгавер 12 липня виїжджає до Середущої Америки

Вашингтон. — З Білого Дому повідомили, що Президентів брат д-р Мілтон Айзенгавер почне свою подорож доброї волі до країн Центральної Америки в суботу 12-го липня. Згідно з давнішим пляном він мав виїхати 15-го червня до Ґватемалі, Нікараґви, Ель Сальвадору, Гондурасу, Коста Ріки і Панами. Але цю подорож відкладено після того, як віце-президент Ричард М. Ніксон мав клопіт в деяких державах Південної Америки (Перу і Венесуеля). 3 тижні тому повідомляли, що Президентів брат поїде до південних сусідів аж 18 липня. З Білого Дому не подали докладного пляну про цю подорож д-ра Мілтона Айзенгавера, тільки сказали, що він „відвідає Панаму і Країни Центральної Америки".

Ґолдфайн не хоче зізнавати про чеки на суму $ 776,000

Вашингтон. — Бостонський мільйонер Бернард Ґолдфайн 9-го липня зізнавав на конґресовій комісії, яка розглядає недогляди урядових аґенцій, і заявив, що справа банкових чеків його фірм на суму 776,000 долярів, які були виставлені, але не були зреалізовані, не належить до компетенції конґресової комісії тому, що ці гроші не були видані на те, щоб підкупити федеральних урядовців для протекції в урядових аґенціях. Ґолдфайн знову під присягою зізнав, що він зовсім не шукав протекції в Президентового головного дорадника Шермана Адамса, коли давав йому, як приятелеві, дарунки. В одному місці під час зізнань Ґолдфайн закинув комісії шантаж, коли його питали про банкрутство банку 49 років тому. Впродовж цілоденного переслухання справа чеків не вияснилася ані трохи.

Летунство випустило далекосяжну ракету з живою мишею

Кейп Канаверал. Флорида. — 9-го липня в 9:49 годині ввечорі летунство з успіхом випустило сильну керовану ракету „Тор-Ейбл", в конусі якої вміщено живу мишу. Це була перша міжконтинетальна балістична ракета з живим сотворінням. Ця ракета складається з двох частин: з ракети „Тор", до якої прилягає вгорі ракета „Ванґард". Засяг цієї ракети — 6,000 миль, і випущено її в напрямі Південного Атлантику, та вона повинна впасти в околиці острова Вознесіння. Науковці сподіваються, що вдасться знайти конус цієї ракети, та ту мишу, що в ній, в живому стані. Повідомлення про успіх цієї спроби має появитися 10-го липня в четвер. 15 мінут після випущення ракети повідомлено, що вона правильно полетіла в призначеному напрямку. Ця миша називається „МІЯ II", бо вже раз пробували досвід з мишею, але досвід був невдачним.

Армія затримає всі організаційні одиниці крайової ґвардії

Вашингтон. — Представник армії повідомив, що Команда Армії затримає всі 27 організаційних одиниць Крайової Ґвардії, але 16 з них будуть мати зменшений стан. Це повідомлення має на цілі зменшити опозицію Конґресу і Крайового Товариства для Опіки над Ґвардією, які гостро виступили проти того, щоб число вояків Крайової Ґвардії було зменшене на 40 тисяч, і щоб деякі дивізії Крайової Ґвардії були зліквідовані. Та досі ще не вдалося заспокоїти голосів опозиції проти зменшування числа вояків Крайової Ґвардії, бо Товариство Адьютантів Генералів при Товаристві Опіки над Ґвардією скликає наглі збори на 14 і 15 липня, на яких будуть протестувати проти послаблювання Кр. Ґвардії. Справа Крайової Ґвардії довший час є предметом непорозуміння між федеральним урядом і стейтовими леґісляту рами. Її утримує федеральний уряд, але накази їй видають під час миру губернатори стейтів.

Труман твердить, що в Білому Домі урядує Адамс, а не Айзенгавер

Ню Йорк. — Колишній президент Гаррі С. Труман вернувся з довшої поїздки до Европи і на кораблі „Конституція" відбув пресову конференцію, на якій заявив, що президент Айзенгавер „направду дуже потребує" свого дорадника Шермана Адамса, і не може його звільнити, бо сам без нього не міг би урядувати. „Адамс керує всім, як самі знаєте", — казав Труман. Колишній президент казав, що й тепер має глибоку пошану для Президента і для президентури. „Я добре знаю Айзенгавера. Він працював у мене як шеф штабу і як голова НАТО. Я маю повний респект перед ним як ґенералом. Але керувати федеральним урядом — це інша справа. Та я скажу все про те під час виборчої кампанії". Труман заявив, що республіканці гостро виступали проти нього (Трумана) за те, що його військовий помічник ґенерал майор Гаррі Вон дістав був в подарунку холодильник. Та, на думку Трумана, справа ґенерала Вона зовсім не подібна до справи Адамса, який керує цілим урядом Айзенгавера. Труман казав, що наслідки справи побачить ця країна під час виборів. „Не хочу бути злим пророком, казав Труман. Мені завжди жаль, коли Президент має клопіт, бо я знаю, що як ви (журналісти) когось вчепитеся, то хоч тікай до пекла".

Шикаґо приготовляється до традиційного Союзового Дня

Шикаґо. — Велика місцева Українська Громада інтенсивно приготовляється до традиційного вже тут Союзового Дня, що його від років влаштовують місцеві Відділи Українського Народного Союзу та який став головною атракцією громадського життя у вакаційному сезоні. Цей День має відбутись цього року 20-го липня в городі св. Николая при Гіґінс ровд і Десплейнс спільним старанням Окружного Комітету Відділів УНС та Заряду Домів УНС, які для тієї цілі створили спільний Комітет. Цьогорічною атракцією офіціяльної частини імпрези буде перший офіційний виступ новообраного головного секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха, а в розваговій програмі атракцією буде, як звичайно, змагання за корону королеви УНСоюзу на 1958/59 рік. У програмі, крім багатьох інших розваг, є також відбиванкові змагання між Спортовим Товариством „Леви" та студентською й іншими спортовими дружинами за перехідну чашу УНСоюзу. Буде окрема програма та окремі атракції для молоді і дітвори. Цей традиційний Союзовий День буде попереджений зборами членів і головно Управ всіх місцевих Відділів УНСоюзу, що відбудуться в Союзовому Домі при 841 Вестерн евеню в суботу, 19-го липня о годині 7:30 ввечорі.

КОНҐРЕСМЕН КРЕТЕЛЛА ЗАПРОПОНУВАВ КОНҐРЕСОВІ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ДНІВ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Вашингтон. — Конґресмен Алберт В. Кретелла, республіканець з Коннектикат, запропонував Палаті Репрезентантів окрему резолюцію, яка закликала б і уповажнювала б Президента З'єдинених Держав проголошувати та відзначати в цій країні Дні Незалежности української та інших націй, які впали жертвою комуно-московського імперіялізму. Свою резолюцію зголосив конґресмен Кретелла 2-го липня, отже на передодні відзначування американського Дня Незалежности, звертаючи при цій нагоді увагу на важливість і необхідність застосувати принципи американської Декларації Незалежности також в американській закордонній політиці та в американському відношенні до поневолених націй. „Живе застосування цих принципів є вітальне не тільки для дальшого росту і розвитку нашої нації, але для існування і збереження всіх інших вільних народів" — говорив конґресмен Кретелла. Згадуючи Дні Незалежности, що їх влаштовують тепер в Америці поодинокі етнічні групи, зв'язані своїм походженням з тими націями, що впали жертвою комуно-московського імперіялізму і аґресії, конґресмен Кретелла говорив про поневолені народи: „Вони змушені відзначати (роковини своєї колишньої незалежности) накиненою їм мовчанкою. Ми в духовому єднанні з ними можемо проломити ту мовчанку, відзначаючи ті роковини тут. Цей акт буде дальшим признанням відваги і віри цих національних патріотів в кожній з поневолених країн Европи і Азії. Ми повинні зробити бодай це в цьому моменті відновленого російського варварства, виявленого трагічною стратою Імре Надя та інших". Резолюція, внесена конґресменом Кретеллею, встановляла б та закликала б до загального відзначування в Америці такі дні: 22-го січня Український День; 15-го березня Мадярський День; 3-го травня Польський День; 16-го лютого Литовський День; 14-го березня Словацький День; 18 листопада Лотиський День; 10-го жовтня Китайський День; 25-го березня Білоруський День; 10-го травня Румунський День; 24-го лютого Естонський День; 13-го грудня Туркестанський День! 26-го травня Грузинський День; 3-го березня Болгарський День; 28 травня Вірменський і Азербайджанський Дні; 15-го серпня Корейський День; 28-го жовтня Чеський День; 28-го листопада Албанський День; 17-го червня Східньо-Німецький День і 26 жовтня В'єтнамський День.

Ґомулка не взяв участи в зустрічі комуністичних „вождів" у Берліні

Берлін. — Між учасниками зустрічі провідників східньо-европейських комуністичних партій, що відбулася в середу 9-го липня ц. р., напередодні відкриття п'ятого конґресу східньо-німецької комуністичної партії або т. зв. партії соціялістичної єдности, немає Владислава Ґомулки, першого секретаря комуністичної партії Польщі. Польську комуністичну делеґацію, яка прибула до Берліну цього дня, очолює тільки Юрій Моравський, член польського політбюра й один із секретарів центрального комітету польської компартії. Ніякого вияснення неприсутности Ґомулки досі не проголошено, не зважаючи на те, що інші комуністичні делеґації, як, наприклад, мадярська, прибули під проводом своїх „вождів". Особливу вагу прив'язують тут у політичних колах до прибуття Яноша Кадара, першого секретаря комуністичної чи пак соціялістичної робітничої партії Мадярщини. У зв'язку із сильним ресентиментом берлінців, викликаним совєтською пацифікацією Мадярщини в 1956 році й ліквідацією Надя, Малетера та інших в червні ц. р., присутність Кадара в Берліні трактують, як попередження для провідників східньо-европейських комуністичних партій, що доля Надя й Малетера чекає всіх, хто б тільки пробував вирватися з-під проводу Москви і йти своїм власним шляхом до „побудови соціялізму". Присутність Кадара вважають, зокрема, попередженням для східньо-німецьких комуністів, партія яких, не зважаючи на безупинні чистки, просякнула різновидим „ревізіонізмом". В конґресі східньо-німецької компартії братиме участь теж і Нікіта Хрущов, який прибув вже до Берліну в супроводі совєтського міністра оборони маршала Родіона Маліновського.

Москва повторює свою пропаґанду в справі припинення атомових проб

Москва. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико передав минулої середи, 9-го липня, американському амбасадорові Л. Е. Томсонові нову дипломатичну ноту, повторюючи в ній відоме совєтське домагання, щоби З'єдинені Держави погодились на припинення дальших пробних експльозій атомової і водневої зброї та підписали в цій справі умову ще перед закінченням конференції атомових спеціялістів. Ця конференція радить над можливостями відкриття таких пробних експльозій, коли б вони були продовжувані в таємниці. Американське становище в цій справі вимагає, щоби будьяка умова про припинення атомових проб була попереджена відповідною умовою про можливості міжнародної контролі і перевірки, на що не погоджується Москва.

ЗДА ЗАСУДЖУЮТЬ НЕЛЮДСЬКИЙ НАПАД НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК У ВІРМЕНІЇ

СОВЄТИ ОДЕРЖАЛИ ТРЕТЮ АМЕРИКАНСЬКУ НОТУ В СПРАВІ БЕЗПРАВНОГО ЗАТРИМАННЯ НІМЕЦЬКИМИ КОМУНІСТАМИ ВОЯКІВ ІЗ ЗАЛОГИ АМЕРИКАНСЬКОГО ГЕЛІКОПТЕРА

Вашингтон. — Речник державного департаменту ЗДА Линколн Вайт виступив у середу дня 9 липня ц. р. з офіційною заявою в справі обстрілювання совєтськими летунами американського транспортового літака, що збився під час бурі із своєї дороги над совєтську територію в дні 27 червня ц. р. В заяві засуджено гостро цей напад, як „негуманну атаку", і ствержено, що совєтські летуни без усякого приводу обстріляли американський літак під час лету понад совєтською територією і стріляли до нього й потому, коли він запалився і коли його залога намагалася приземлитися із важко пошкодженим літаком. Засуджуючи совєтську поведінку в цій справі, Линколн Вайт заявив, що американський уряд студіює тепер всі подробиці зв'язані із згаданим інцидентом й обмірковує дальші заходи в цій справі. В політичних колах вважають, що у зв'язку з цим ЗДА вишлють нову ноту і вимагатимуть відшкодування за літак і для тих членів залоги, що потерпіли внаслідок обстрілювання літака. В заяві, складеній Вайтом, державний департамент обвинувачує міністра закордонних справ СССР Громика в неправдивому представленні інциденту з примусовим приземленням літака, зокрема у промовчанні того, що американський літак був обстрілюваний двома совєтськими турбомоторовими нищильниками, навіть вже після того, як він горів, й у фальшивому запевнюванні, що всі члени залоги є в повному здоров'ї в той час, як один з американських летунів був попарений під час вискакування із парашутом із горіючого літака. Водночас із цим Вайт висловив домагання американського уряду, щоб Совєти зааранжували негайне звільнення залоги американського гелікоптера, затриманої східньо-німецькими комуністами від 7 червня ц. р. В цій справі ЗДА переслали в четвер минулого тижня нову, вже третю, ноту до совєтського уряду, яку передано совєтській амбасаді у Вашингтоні. В ноті цій опрокинено совєтську вимогу, щоб американський уряд переговорював про звільнення залоги гелікоптера безпосередньо із східньо-німецьким комуністичним урядом. ЗДА трактують цю вимогу, як спробу Совєтів вимусити визнання цього уряду Америкою. Совєтську „нелюдську поведінку" із залогою американського літака у Вірменії і совєтські вимоги в справі залоги гелікоптера, затриманої у Східній Німеччині, засудив теж дуже гостро у своїй промові в Сенаті сен. Стайлс Бриджес, який назвав ці вимоги шантажем і заявив, що ЗДА повинні зареагувати на ці інциденти „з позиції сили".

У Бріоні закінчилися наради міністрів закордонних справ

Пула, Юґославія. — В середу, дня 9-го липня ц. р. міністри закордонних справ Юґославії, Греції та Об'єднаної Арабської Республіки закінчили свої наради, ведені в рямцях зустрічі юґославського президента Тіта з президентом Об'єднаної Арабської Республіки Ґамалем Абделем Нассером. Темою нарад мали бути міжнародні проблеми, зокрема справи Середнього Сходу із спеціяльним узглядненням справи Кипру і Ливану. В офіційному комунікаті, виданому після закінчення нарад, стверджується тільки, що міністри закордонних справ згаданих країн обмінялися поглядами на ситуацію в своїх країнах і на загальну міжнародну ситуацію і ствердили із задоволенням стабілізацію дружніх взаємин між своїми країнами і в розвитку спільних господарських, технічних і культурних зв'язків. Тіто і Нассер, які відбувають далі свою конференцію, прийняли в середу ранком на окремій зустрічі міністра закордонних справ Юґославії та Об'єднаної Арабської Республіки.

Французькі фармери відкидають плян де Ґоля в справі стабілізації цін

Париж. Плян французького прем'єра де Ґоля в справі економічної стабілізації з допомогою устійнення цін на господарські продукти зустрів завзятий спротив з боку французьких фармерів, які відкинули пропозиції цього пляну про обмеження цін на господарські продукти. Виступила проти цього пляну зокрема дуже гостро французька сільсько-господарська федерація, представники якої заявили, що хлібороби будуть силою добиватися підвищення цін на сільськогосподарські продукти, окрема на пшеницю, що її ціну всупереч дотеперішньому домовленню уряд пропонує збільшити тільки до 5 замість до 12 процентів. Французькі фармери заявляють, що вони є упосліджені у господарському відношенні в порівнянні до інших продуцентів і що підвищення цін на господарські продукти є зобумовлене вищими цінами на сільсько-господарський інвентар (машини) і працю. В програмі уряду передбачене теж замороження платень і в цій справі переговорює тепер уряд з представниками робітничих спілок.

В АМЕРИЦІ

● **Статистичне бюро в Оттаві** повідомляє, що 1-го червня населення Канади становило 17,048,000, збільшившися протягом року на 459,000 осіб.

● **У місті Бремені, Індіяна,** з'явився до шпиталю хворий на серце 32-річний Роберт Ірл Гюз. Його лікують в окремому трейлері на подвір'ї шпиталю, бо важить він 1,042 фунти і не міг пролізти в жадні двері. Обвід його стану 122 цалі, обвід руки коло рам'я 40 цалів. Новітній „Гуллівер" досі виступав в мандрівній розривковій фірмі братів Гудінґів.

● **Американська Унія Громадських Вольностей** заявила, що слідство в справі зникнення доцента Колумбійського університету д-ра Х. Ґаліндеза повинні вести не конґресові чинники, а цивільні особи і аґенції. Свого часу демократичний конґресмен Чарлз О. Портер поставив був внесок, щоб цю справу досліджувала конґресова комісія, бо дехто твердить, що в зникненні Ґаліндеза замішаний уряд президента Сан Домінґо Трухільо.

● **Департамент поліції в Ню Йорку** повідомляє, що впродовж фінансового року, який закінчився 30-го червня, 313 поліцистів в сутичках з бандитами поранено, два вбито, а 1,005 зазнало ушкоджень в нещасливих випадках 3-го липня поранено 3 поліцистів у вуличній бійці з „оборонцями" буцімто несправедливо затриманого ними автоводія.

● **Суд в Ню Йорку** визнав винними 9 осіб, у яких виявлено героїни і опіюму на 7,000,000 долярів. В продажу цих наркотиків оскаржено: Емільйо Д'Арія, Джеймса Л. Массі Іґнаціо Орляндо і його батька Льоренца Орляндо, Дж. Піккольо, А. Тарлентіно та ін. Їм загрожує кара від 5-ох до 40 років тюрми і $10,000 гривни. Висота кари буде визначена в кінці липня.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Президія Комітету Українців Канади** вислала на руки канадійського міністра закордонних справ С. Смита телеграму з протестом проти ганебного зліквідування Москвою кол. мадярського прем'єра Імре Надя та інших провідників мадярської революції. В телеграмі пригадується, що такі самі злочини застосувала Москва, вбиваючи тисячі українських провідних діячів, і створюючи штучний голод, внаслідок якого згинуло 6 до 7 мільйонів людей в Україні.

● **Свято сороківліття відновлення української державности у пластових таборах в Іст Четгем** відбудеться в найближчу суботу 12-го липня 1958. На його програму зложаться: Служба Божа о год. 10 рано, зложення вінка на могилі невідомого вояка на верху названім Маківка, дефіляда пластунок перед представниками комбатантів і пластовою командою, спортові і теренові змагання, а вечором відбудеться святочна таборова ватра. Таборова молодь очікує прибуття своїх батьків та приятелів, а зокрема українських комбатантів, які щороку організовано відвідують пластові табори.

● **У рямцях святкувань 800-річчя Мюнхену** візьмуть участь теж й українці, які виступлять дня 17 липня ц. р. з концертом українських церковних і народних пісень, що їх виведе Візантійський хор з Утрехту в Голляндії під кер. проф. М. Антоновича, та дня 22 серпня із показом українських народних танків, що їх виведе танцювальний ансамбль „Орлик" з Манчестеру в Англії під управою П. Дністровика.

● **Теодор Терен-Юськів,** відомий український співак-баритон вернувся до Ню Йорку після 9-місячного побуту в Італії, де доповнював свої артистичні студії та мав ряд виступів.

У СВІТІ

● **Міністерство закордонних справ комуністичної Польщі** передало ізраїльському дипломатові Яковові Бармору наказ покинути Польщу протягом 48 годин, за те, що він буцімто пробував „рекрутувати польських громадян для діяльности, незгідної з інтересами польської держави". В усій цій афері найцікавіше те, що Бармор ще перед одержанням наказу повідомив польський уряд, що його ізраїльський уряд відкликав і він виїжджає з Польщі.

● **Як повідомляють з Женеви,** американський уряд видав візи на виїзд до ЗДА ще 3,300 мадярських утікачів, які перебувають тепер в Австрії й Італії. На одержання віз чекає ще в згаданих країнах яких 8,000 утікачів.

● **Західню Польщу** навістили великі повені, спричинені виливом рік Бобр, Нісса й Одра. Згинуло досі 7 осіб. Виливи рік намагаються спинити з допомогою мішків із піском, скидуваних з літаків і гелікоптерів.

● **Турецький уряд замкнув границю з Сирією** і не дозволяє переходити до Туреччини навіть тим сирійцям, що мають відповідні дозволи.

● **Населення японської столиці Токіо** нараховувало на 1-го червня цього року 8,774,683 душ — на 303,046 більше, як 1-го липня 1957 року.

● **У Совєтському Союзі** випродуковано нові гази для застосування у воєнних операціях. Совєтських вояків вишколюють, як тих газів уживати і як проти них боротись. Таку інформацію опубліковано в офіційному часописі американської армії „Армі Інформейшен Дайджест".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СОРОКРІЧЧЯ МОСКОВСЬКОЇ ЕКСПОЗИТУРИ В УКРАЇНІ

У днях 5-12 липня ц. р. відбувається в Українській ССР офіційне відзначування сорокріччя з дня створення Комуністичної партії України, єдиної існуючої там, як і в усьому Совєтському Союзі, політичної партії. З цього приводу організуються наукові сесії, партійні зібрання, маніфестації, виставки, висвітлювання фільмів тощо.

Ще з початком червня ц. р. опубліковано в усіх підсовєтських газетах, друкованих українською мовою, „текст звернення в справі цього сорокріччя, підписаного відділом пропаганди і агітації ЦК КПУкраїни, Інститутом історії партії і філією Інституту марксизму-ленінізму при Центральному Комітеті Комуністичної партії Совєтського Союзу.

У зверненні стверджується, що створення КПУ (насправді КП(б)У, бо така була первісна назва цієї партії) заініційоване таганрізькою партійною нарадою в квітні 1918 р., що вона вийшла „з надр українського пролетаріяту" і що вона „об'єднала більшовицькі організації у всеукраїнському маштабі". Без особливого підкреслення згадано, що перший з'їзд Комуністичної партії України „відбувся 6-12 липня 1918 року в Москві", мовляв, не дали можливости відбути його на Україні „розгул жорстокого терору німецьких і австроугорських загарбників, білоґвардійських і буржуазно-націоналістичних банд". Ще скромніше згадано, що „роботу Першого з'їзду спрямовував Володимир Ілліч Ленін", який „приймав представників більшовицьких організацій України, уважно і всебічно обговорював з ними найважливіші питання партійного будівництва і боротьби за відновлення та зміцнення радянської влади на Україні".

Не згадано у зверненні ні словом про те, що в Москві відбувався не тільки перший з'їзд „Комуністичної партії України", але й другий з'їзд (17-22 жовтня 1918 року), і що аж третій з'їзд відбувся в Харкові (1-6 березня 1919 року). Не підкреслено і тієї характеристичної подробиці, що КПУкраїни створено проти завзятої опозиції російських большевиків, які становили величезну більшість у відділах і осередках Російської Соціял-Демократичної Робітничої Партії в Україні, і що на скликаному до Москви першому з'їзді більшість поміж 219 учасниками (72 делеґати і 147 гостей з дорадчим голосом) творили росіяни — російські большевицькі діячі, які в Україні ніколи й не бували. Не згадано й натяком тієї важливої обставини, що створено КП(б)України під умовою, що вона входитиме „в склад єдиної російської комуністичної партії", ані того, що для ведення діяльности в ... Україні вибраний на цьому з'їзді центральний комітет КП(б)України призначив окреме „закордонне бюро" і „центральний військово-революційний комітет" із завданням „керувати практичною роботою підпільних партійних організацій і місцевих ревкомів — в Україні" (БСЭ, 44-ий том, стор. 100).

Немає ніяких даних у зверненні і про національний склад центрального комітету цієї „української" партії в перші роки її існування. А в ті роки партійно-політичну, совєтську і військову роботу в Україні вели, крім про око людське призначених на ці високі пости Юрія Коцюбинського, В. Затонського, А. Пархоменка і В. Чубаря, самі ж таки росіяни чи особи інших національностей: Антонов-Овсєєнко, К. Ворошилов, А. Іванов, Е. Квірінґ, Ф. Кон, С. Косіор, Ф. Сергєєв (Артем), І. Смірнов (Ласточкін), Й. Сталін, М. Фрунзе та інші. Ще менше українців було в ЦК комуністичної партії України, „вибраному" на 5-ій конференції КП(б)У в днях 17-22 листопада 1922 року, на якій проведено „рішальну боротьбу з ухилами в національному питанні". Тоді до ЦК ввійшли: В. Молотов, К. Ворошилов, М. Фрунзе, Г. Петровський, Д. Мануїльський, Ф. Кон, В. Чубар та В. Затонський.

Всі з'їзди і конференції КП(б)У відбувалися за докладними директивами ЦК Російської Комуністичної Партії, перейменованої потім на Всесоюзну Комуністичну партію, а в останній час на Комуністичну партію Совєт. Союзу. Першими секретарями цієї московської експозитури в Україні були переважно комуністи не-українського походження — до 1921 р. В. Молотов, в 1922 році Д. Мануїльський, в 1923 році — Е. Квірінґ, в 1925 до 1928 року зліквідований тепер Хрущовим Л. Каґановіч, потім Косіор, Постишев і з 1938 до 1942 року Нікіта Хрущов, який втопив українську опозицію в морі крови. Щойно після Хрущова КПУкраїни почали очолювати „енки", довірені соратники Хрущова.

Всю цю правдиву історію цієї московської експозитури в Україні знають прекрасно і самі комуністи і все українське населення. Не сфальшувати її сьогодні вже ніякими святкуваннями, урочистостями та пропаґандивними зверненнями до українського народу, який він і веде активну й пасивну боротьбу з усіма намісниками й експозитурами московської окупаційної влади в Україні.

Любомир О. Ортинський

КОНФЕРЕНЦІЯ В КОЛҐЕЙТІ

Цьогорічна, десята з черги конференція закордонної політики ЗДА, що від 1 до 5 липня 1958 р. відбувалась в Колґейтському університеті в Гемилтоні, дала шести сотням її учасників добру нагоду пізнати дещо докладніше найактуальніші проблеми міжнародної політики, їх скомплікованість, як також евентуальні можливості розв'язок. Завдяки, назагал всебічному висвітленню порушуваних питань, що їх давали представники державного департаменту ЗДА, численні представники чужинецьких амбасад і запрошені фахові референти та консультанти, конференція стояла на високому поземі і її треба вважати одним із важливіших засобів формування публічної опінії в ЗДА. Теж слід відмітити, що конференція з кожним роком збільшується щодо числа учасників і поширює свою тематику.

Подібно, як попередніх років, праці конференції велися групами (пенелями), число яких збільшено доданням двох нових: комісією міжконтинентальних ракет і комісією, що розглядала економічний фактор в американській зовнішній політиці. В цей спосіб конференція складалась з таких комісій: Західня Европа, Східня Европа, Близький і Середній Схід, Далекий Схід, Африка, Південна Америка і дві вище згадані комісії. Крім того виступали з доповідями визначні особистості ЗДА: підсекретар політичного відділу державного департаменту ЗДА Р. Д. Морфі, губернатор А. Гарріман, кількакратний, безуспішний кандидат на президента ЗДА соціяліст Томас Норман, генерал міжконтинентальної зброї ЗДА Дж. П. Делі й інші.

Український вклад в праці конференції

Від кількох років в працях конференції Колґейтського університету приймають активну участь представники Українського Конґресового Комітету і дослідно-видавничого об'єднання „Пролог", що в цьому році були заступлені головою УККА проф. Л. Е. Добрянським і ред. В. Душником (УКК), а від „Прологу": адв. Р. Олесницьким, д-ром Л. О. Ортинським і панною мґр. М. Томоруґ. Самозрозуміло, що українська делеґація цікавилась в першу чергу комісією Східньої Европи, в якій її члени були консультантами. Але в міру можливостей вони теж старались спостерігати хід праць інших комісій, головно комісії Близького і Середнього Сходу і Західньої Европи.

Під час трьох сесій комісії Східньої Европи були реферовані і дискутовані питання совєтської економіки, питання наростання нової кляси в СССР і зовнішня політика Хрущова. До кожної із згаданих тем українські консультанти дали поважний вклад своїми виступами в дискусіях і в значній мірі причинились до зрівноваження деяких дуже однобічних доповідей, чи прямо наївних виводів, зокрема, проф. Дж. Дейвіса, що, бувши референтом комісії, заступав тезу „мир за всяку ціну". Дж. Дейвіс є відомим американським пацифістом і частим відвідувачем СССР і йому та його однодумцям давав на початку ц. р. Хрущов довге інтерв'ю. Зокрема, треба відмітити поважний вклад до праць конференції, що його дав в економічній дискусії проф. Л. Добрянський, далі виступ адв. Р. Олесницького в дискусії над питанням „нової кляси", і його інформації про ситуацію в Польщі, коментар ред. В. Душника до закордонної політики Хрущова й інформаційну довідку про ситуацію в Чехословаччині, що її зробила панна Томоруґ. Часта речева участь українських консультантів в працях комісії з'єднала їм серед учасників загальне признання і вони кількакратно були інтерпельовані дискутантами і прошені про різні додаткові пояснення.

Американці про Україну

Одним із головних завдань української делеґації на колґейтській конференції було допильновувати, щоб під час реферування і обговорювання згаданих вище тем українське питання знаходило об'єктивне висвітлення і щоб пропорційно до питомої ваги України її тематика була відповідно порушувана. В цьому відношенні треба ствердити відрадне явище, що на конференції в Колґейтському університеті, в комісії Східньої Европи, українське питання знаходить, назагал, льояльне трактування, а українські консультанти завжди мають змогу висловлювати українські погляди. І хоча ще можна запримічувати у декого з референтів чи консультантів тенденції промовчування проблеми не-російських народів і тільки поверхове натякування на українське питання, все ж є, крім українських учасників, теж і американські та чужинецькі спостерігачі, які з власної волі спішать зі спростовуванням різних неточностей, а головно тих, які випливають з єдинонеділимського наставлення. Очевидно, цих „останніх могікан" не бракує, але вони вже не важаться на відкриті виклики і тільки намагаються в закамуфльованих виступах промовчувати суть. Власне їм давали на цьогорічній конференції відправу теж і зорієнтовані американці. І так, з уст американських учасників походили вияснення, що в останній війні найбільше жертв понесла Польща й Україна; що вільний світ є сконфронтований загрозою збоку російського імперіялізму і що він, а не якийсь анонімовий „світовий комунізм", є головним носієм московської політики і що російський імперіялізм треба розглядати як ворога число один. В дискусії над цим питанням забрав був голос, між іншими, директор Інформаційного бюра при турецькому посольстві п. Нурі Ерен, який так сформулював погляд на сучасну політику Москви: „Совєтська закордонна політика, коли йде про її цілі і методи, не зачалась щойно з жовтневою революцією, але має свої тристарічні традиції. Вона є вірним пересмником імперіяльної політики Петра Великого. Всяка інша інтерпретація совєт-

(Закінчення на стор. 4-тій)

Роман Смаль-Стоцький

ПАКИ Й ПАКИ ПРО КАТЕДРУ В КОЛУМБІЇ

I

Проф. Л. Шанковський вшанував мої застереження щодо проєкту катедри в Колумбійському університеті статтею в „Свободі" з 11-го червня ц. р. З певністю і його думки заслуговують на признання, і їх теж треба вітати в дискусії, бо нарешті наша суспільність знає, про що йде мова. В порядку дискусії мушу ще раз забрати слово, бо моя попередня стаття в „Свободі" була скорочена, а арґументація проф. Л. Шанковського в деяких його міркуваннях противиться фактам.

Засаднича точка, не тільки моя, а й моїх колег, ось така: українці в ЗДА можуть успішно діяти тільки як зорганізована спільнота, що все розважує і плянує. І на це вони створили Український Конґресовий Комітет Америки, в який втілилася й нова еміґрація. В кожній демократичній і зрілій спільноті є для загальнонаціональних акцій своя демократична процедура. Ось у Конґресі в Вашинґтоні для всякої важливої справи є „гірінґс", де, перед вирішуванням проєктів, зацікавлені сторони можуть представити свою опінію тим чинникам, що вирішують передусім і всі фінансові проєкти американської нації. На нашу думку, всякий проєкт, що накладає на зорганізовану спільноту поважні матеріяльні жертви, повинен би пройти подібні „гірінґс" в УККА. Ця процедура для проєкту катедри не була дотримана, бо для такої поважної справи УККА повинен був скликати „гірінґс". Тепер „Свобода", відкривши дискусію, виповнює цю прогалину. Ще раз: мої застереження звернені в першу чергу проти методи, якою та акція провадиться, бо вона наша стара хвороба, що кожний може переконатися з статті „Проти хаосу в громадському житті", написаній нашим досвідченим й заслуженим громадянином Платоном Стасюком у „Свободі" з 15 липня 1950 р., яка тепер передрукована в його книжці „В Новому Світі". Очевидно, якщо гроші є, не тільки катедри українознавства нам треба зорганізувати, але (чому не взяти прикладу з жидів, що зорганізували два університети) — і український університет ім. Тараса Шевченка! І буде не тільки признання, а й вічна слава ініціяторам! Але що робити, як ми є бідною нацією? І нацією, що сорок літ перебуває у затяжній війні з Москвою, фронти якої вимагають сталих підкріплень, зокрема, фронт української вільної науки? Як їх не буде, то він заломиться, і жадна катедра в Колумбії не поможе!..

А тепер до арґументації проф. Л. Шанковського. Ми довідалися цікаві речі про завдання проєктованої катедри і її „науковий апарат". Він пише: „Проте, завдання катедри українознавства при одному з американських університетів (Колумбії, як автор пізніше вияснює) ми не бачимо в організуванні курсів українознавства для українських студентів. Перш за все, така катедра українознавства, обсаджена відповідною фаховою силою, повинна розгорнути широку наукову працю з ділянки українознавства, з якої корисали б широкі американські наукові кола. При такій катедрі повинен, наприклад, існувати науковий українознавчий журнал, повинні видаватися наукові праці професорів, доцентів, асистентів, а теж вартісні семінарійні праці студентів, звичайно все англійською мовою, при чому такі видання повинні розсилатися до всіх університетів і високих шкіл шляхом обміну, заповнюючи, таким чином, існуючу прогалину в ділянці американської науки українознавства. І щойно дальшим завданням катедри була б організація курсів українознавства для студентів університету, що студіюють проблеми Совєтського Союзу".

Поперше, ініціятори почали з катедри, а тепер бачимо, що катедра має і „науковий апарат", бачимо, що на ділі не про катедру йде мова, а про цілий науковий інститут, що його директором був би професор тієї катедри.

Подруге, чи дійсно у сучасній фазі нашої визвольної боротьби існує в Америці той вакуум щодо наукової праці з ділянки українознавства, що його той Інститут мав би заповнити? В самім же Ню Йорку маємо такі українські наукові організації: Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА, наша найстарша установа, Українська Вільна Академія Наук, „Пролог" і Український Інститут Америки, що згідно з програмою, оголошеною кілька років тому у „Свободі", також треба сюди зачислити. Що ж вони роблять? Про це знають читачі „Свободи" з анонсів і звітів. Та ж кожна установа по своїм силам і „розгортає широку наукову працю з ділянки українознавства" — і з неї таки вже користають „широкі американські кола", як сам проф. Л. Шанковський міг переконатися хоч би на прикладі Енциклопедії Українознавства чи історіографії Дорошенка-Оглоблина, чи й праць професорів Повстенка та Січинського. Крім цього з Америкою пов'язаний також Мюнхенський Інститут з групою українських науковців, що публікують свої праці в англійській мові, з яких користають не тільки американські „широкі кола", а й англосаські, канадійські та австралійські. Значить, плянують і розгортають українознавчі студії буквально всі чолові українські науковці у вільному світі сущі, включно з майбутнім директором Колумбійського Українського Інституту. Мушу ще тут згадати і Український Народний Союз і Українську Вільну Громаду в Америці. Вони не є науковими організаціями, але публікують праці з ділянки українознавства, тому й вони мусять „плянувати" свою діяльність.

Дивно мені, що не від голови УВАН і члена НТШ проф. Вєтухова, Колумбія, чи від проф. Шереха та Шевченка, теж членів чи то УВАН чи НТШ, ми довідуємось про вакуум, що вимагає створення нової наукової установи в Ню Йорку, українського наукового інституту в Колумбії, а від проф. Л. Шанковського, співробітника „Прологу", що також провадить українознавчі праці і також плянує їх у тій нюйоркській порожнечі. Всі ті науковці, що діють в тих організаціях, тільки люди, вони обмежені своїми бюджетами та почасти жертвенністю суспільности і вище голови скакати не можуть; вони свідомі, що далеко їм до ідеалу, — але шлях поглиблення українознавчих студій іде через наладнання їх співпраці, а не через створення нової установи. Жадна катедра праці наукових організацій заступити не може, існуючі вже наукові організації роками плянують українознавчі студії, їх члени беруть діяльну участь в щорічних з'їздах американських наукових товариств і так дають змогу американським колеґам користати з наукових осягів українознавства особистими зв'язками поміж славістами й істориками. Тому цей арґумент проф. Л. Шанковського щодо конечности створення катедри — не переконує.

КОМУНІСТИЧНИЙ АНТИСЕМІТИЗМ

Лондон. — Був час, коли значна частина жидівської інтеліґенції в Англії та в інших країнах мала певні симпатії до большевицького режиму в Росії головно з тієї причини, що московський уряд при кожній нагоді підкреслював своє приязне відношення до жидів, як національности. Правда, жидівська культура була в СССР обмежена тісними рамками комуністичної ідеології, але і в цих межах була можливість деякого розвитку: були жидівські школи, преса, театри, література.

Ця доба минула вже в час II світової війни, коли Сталін став союзником найбільшого ворога жидівського народу, Гітлера, а особливо по війні: Москва почала розвивати російський націоналізм і шовінізм, який не може визнавати і шанувати національних цінностей і почувань інших народів.

Коли совєтський уряд „обернувся спиною" до західніх демократій, то серед совєтського жидівства цей курс не мав прихильности. Це викликало серед російських націонал-комуністів підозріння супроти жидів, як „безрідних космополітів" і представників „гнилої демократії". Перед смертю Сталіна готувався показовий процес проти жидів-лікарів, які, мовляв, хотіли знищити визначних членів совєтського уряду, з наказу „імперіялістів".

Зі смертю Сталіна хвиля антисемітизму в СССР затихла на поверхні, але курс проти жидів як нації не змінився. І Сталін і Хрущов однаково засуджують жидів в СССР на національну смерть: там нема тепер ні преси, ні шкіл ані будь-яких інших культурних установ в жидівській (ідіш) або гебрейській мовах. Супроти жидів ведеться дискримінація в студіях, на державній службі, в армії і т. д. Це помітили й жиди-довголітні діячі комуністичного руху в вільних країнах. Такий відомий англійський комуніст проф. Г. Леві ствердив, що положення жидів в СССР подібне до того, яке було за влади царів. За це проф. Леві недавно виключено з британської компартії. Англійські комуністи не хочуть визнати фактів, що в СССР жиди опинилися в ролі народу другої кляси.

Щоб показати дійсне обличчя комуністичного антисемітизму в СССР, не треба робити особливих дослідів і студій. Це можна знайти в журналі „Советская Культура", що його видає в Москві міністерство культури. Особливість совєтського антисемітизму є в тім, що він нападає не на жидів взагалі, а на „сіоністів". Фактично, однак, це напасть на Ізраїль і на все жидівство, бо хіба тільки виродок між жидами хотів би, щоб республіка Ізраїль зникла з лиця землі.

„Советская Культура" нападає на „всежидівське братство" — власників банків і трестів, що заманюють свої жертви з СССР і посилають їх в Ізраїль, де, мовляв, капіталісти немилосердно визискують цих переселенців і доводять їх до самогубства... Очевидно, після цього кожний жид в СССР, що має симпатії до Ізраїлю, буде трактований як „сіоніст" (це рівнозначне з капіталістом), з відповідними наслідками.

Недавно мені довелося читати книжечку, видану українською мовою в Києві про жидівську релігію. В цій книжечці представлено юдаїзм у найчорніших барвах, як віру, ворожу людству. Бракувало тільки одного — обвинувачення в „ритуальних убивствах". Цю книжечку видало „Товариство для поширення політичних і культурних знань", для „просвіти" українського народу. На еміґрації якесь видавництво видрукувало „Протоколи Сіонських мудреців" російською мовою, відомий фальсифікат царської охрани. Дуже правдоподібне, що й це фінансує Москва.

П. А.

АФҐАНІСТАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЗАКЛИКАЄ АМЕРИКАНЦІВ ДО ІНВЕСТИЦІЙ

Ню Йорк. Афґаністанський прем'єр князь Мохаммед Дауд промовляв на прийнятті, яке влаштувала в готелі Валдорф-Асторія „Далекосхідня Американська Рада для справ торгівлі і промислу, і закликав американських промисловців інвестувати свої капітали в Афґаністані. Він сказав, що американський уряд вже бере участь в розбудові афґаністанської економіки. Князь Дауд заявив, що його „нарід має багато дечого навчитися від ЗДА, і тепер більше, як будь-коли в дотеперішній історії". Уряд Афґаністану постарався про окремий закон, щоб уможливити інвестиції чужого приватного капіталу. Прем'єр закінчив офіційно свою 15-денну подорож по ЗДА, але виїде звідсіля аж 13-го липня, в неділю. Він дякував американському народові за його гостинність.

Нат. Савченко

НА КУПАЛА

(1)

Ой купався Иван, та й у воду впав...

Тече собі річечка невеличка, а назвище ж яке має — Многа! „Пхе!" — зневажливо озвався вітер та так закрутив, що прибережні верби зашелестіли, загойдалося гілля й похилилося до води. — „Хіба це річка, — глузував вітер — та ще й Многа? Ого, запишна назва! Така річка, що курка вліті перебреде"... — „А ти не смійся дуже, ти, легкодуху! — суворо гримнуло сонце. — Що ти знаєш, мене спитай, а не глузуй. Колись давно була це велика ріка, кораблі ходили по ній, ліси її оточували. Он, де тепер село, долина, то її річище було. Я пам'ятаю, як ще князі з татарами билися тут. Он бачиш за селом, зветься тепер Гуляй-город, так там ходило таке приладдя, що стіни розбивало. Татари його притягли під стіни міста, бо місто тут було. Бачиш і зветься Білоцерківці, церков багато було. От, так ти не дуже той..., Ну, а що тепер перевелася на маленьку річку, так що ж: усе минає, і люди не такі, як колись. О, тоді були люди! Ти б подивився: високі, сильні, відважні, гори ворочали. Ну, а тепер, хоч і маленька стала, а все ж і користь з неї є, подивися: є де й дітворі покупатися, жіноцтву плаття попрати, отам, де копанка, бачиш? качки ряску мають, в'юни в намулі водяться, — людям пожива; ну й жабкам також є де жити, також Боже створіння. А навесні, забуваєш, як вона, оця мала річечка розливається, затоплює й прибережні городи, згадує свою колишню силу, мости зриває.

Та й красу робить, глянь: пливе посеред села, змійкою вихиляється, весело плюскають хвильки, верби її вітають, осока, шелюг захищають попри береги, соняшники задивилися в неї на свою вроду. А знаєш, куди вона тече? Ось з нашого села далі, далі почерез село Яцини, а далі лугами-берегами та аж до міста Пирятина, а там води свої, що ще збирає по дорозі, з потічків, у Вудай вливає, а той далі в Сулу, а та подарунок не абиякий своїх вод приносить до самого Дніпра, розумієш? От тобі й річечка, а вона — це частина великого, як окрема людина частина народу, розумієш тепер? А от сьогодні свято Купала, то побачиш, що буде"...

Купала! Це не абияке свято, це здавна свято молоді, кохання. Дівчата в ліс гайнули за квітками-купала, вінки з них в'ють. Повно того квіту в лісі. Це висока квітка, на її стеблині навколо листячко, лелійове, а з-під нього жовтенькі невеличкі квіточки, мов зозулині чобітки, тільки меншенькі. Головка в квіточки, немов корона лелійова.

„Дівчаточка, а йдіть сюди! — гукають-перегукуються в лісі. — Ось тут під ліщиною великі, високі! Господи, скільки їх тут! Біжіть мерщій сюди!" Але їх повно скрізь у лісі. Ось уже понаривали дівчата квіток і поплели вінки на голову. Вони так зроблені, що ззаду квітки висять униз, як волосся. Дівчата в них, немов мавки лісові. А ще й звичайних вінків наплели багато з того квіту, — ті, що пускатимуть у воду, долю питатимуть. Веселі, задоволені вертаються дівчата додому. А по дорозі одна до одної на вухо: „Знаєш, Оленко, цієї ночі раз на рік цвіте папороть, саме опівночі, і то тільки вночі. Хто зірве ту квітку, щастя матиме". А Оленка: „Та бре!.." — „Їйбо не брешу. Бабуня оповідали, що їх бабуня ходили, ну й..." — „Ну й що? — нетерпляче озвалася Оленка, а в самої від страху аж мороз пішов поза шкіру: — „Ну, чи зірвали твої бабуня ту квітку?" — „Еге ж були б зірвали, а вона ж хороша, як зірка сяє! Але як загуло в лісі, засичало, заверещало, бабуня налякалися та й перехрестилися, а то не можна, ну й у тій хвилині все щезло! Бабуня самі не свої чимдуж додому побігли, а самі трусяться, а воно регочеться у лісі". — „Диви... — задумано промовила Оленка, аж здригнулася, згадавши про ті страхи — Ой і страшно ж як!" — і озирнулася навколо, бо ще не вийшли з лісу. „А я ж бачила там велику папороть, — продовжувала Оленка. — Може вона й зацвіте сьогодні вночі?" — „Е, та там її скрізь багато, аби була охота рвати" — одказала Івга.

Наступає вечір, село оживає. Молодь збирається коло річки по своїх кутках, ну, а котре забреде з чужого, то тепер не чіпають. Палахкотять вогнища при березі, всі співають: „Ой, купався Иван, та й у воду впав, Купала на Ивана!" При тих словах котрийсь із хлопців стрибає через вогнище. Котрий перескочить і не зачепиться, — щасливий буде. Стрибають дівчата.

А найбільше огнище — це коло ставка у Мудровському хуторі. Там пани розкопали колись давно річку й зробили ставок. На високому березі дуб старий стоїть коло ставка, а ген далі й ліс. Тут під дубом розтаборилися дівчата: вінки складають, їх будуть у став пускати. От котрий перепливе через ставок далі, аж поза нього та плистиме вже річкою, о! то та дівчина далеко заміж піде. А котрий вінок зупиниться в осоці, — це десь близько. „О, диви, та наша Явдошка чи не в Мудровку й піде" — кажуть дівчата. А Явдошка паленіє й рада, бо вона вже й хлопця відтіля має. Знають, хитрі дівчата, отож і приказують, а вона: „Та гетьте, чого бо ви присікалися..." — Ну, а як вінок, не дай Боже, потоне, то тій дівчині смерть віщує доля: „Ой лишенько, дівчатка, голубоньки, чи бачите, мій вінок потонув, оце либонь умру"... — Зажуриться дівчина, сльози втирає, а подруги потішають: „Та це певно десь за осоку зачепився, не журися, пусти ще один".

А хлопці: „Та чого ви там баритеся, ану йдіть та стрибайте, долі шукайте!" — Гамір, регіт, як котрийсь або котрась не перестрибне. А часом котрийсь ще й штовхне. Ну, а найкраще таки стрибає панич мудровський, красунь Грицько, він не цурається сільської молоді, а залюбки пристає до їх гурту. „Ану, хлопці підкиньте хворосту, щоб вогнище вище було! — кричать парубки. — Нехай панич стрибають та нам покажуть, як уміють". — Нагорнуть хворосту, а Грицько як розженеться, та як стрибне — й перестрибнув! Всі плещуть, особливо його товариство, з яким прийшов, ну а поміж парубками не всі таки задоволені були, що панич переміг їх. — „Ану, Омельку, тепер ти! — гукає Грицько, — покажи, що козацька слава ще не пропала". — Омелько запишався. Він з козацького роду і не хоче посоромитись перед паничем, а тим паче перед панночками та своїми товаришами. — „А підкиньте но ще хворосту," — ніби байдуже промовив. Сам стоїть стрункий, високий і звинний. Парубки в душі всі за нього, бо це ж наш, коли б не посоромив... Навалили хворосту. Розігнався Омелько, а всі навколо голосно заспівали: „Ой купався Иван". А він, як підскочить та як шугне, немов сокіл, перелетів понад вогнищем. Панич і панночки заплескали в долоні, а хлопці та дівчата зчинили такий галас від захоплення, що далеко луною кілька разів озивався поблизький ліс. Кожний хотів висловити своє захоплення якнайголосніше. То й діло чулися голоси: „От так стрибнув! Оце так так! Ось як наші!" А панич Грицько ляснув Омелька по плечу: „Ну, брат, ти так стрибнув, як орел, видно й доля твоя буде орлина!"

ВІТЕР

Скаче, в'ється, ніби серна,
По лану в далину,
Характерний і химерний,
Гривами, звивами
Перекочує луну.

Віти, листя, квіти, трави
Чують біг вітру ніг,
Біг вертлявий, кучерявий,
Подуву, пориву
Жартівливий перебіг.

Вітру гомін, вітру мова —
Ах, яка це музика!
І соснова і кленова,
Колосу, волосу,
Очерету і бузка.

Віє вітер полем, гаєм
І луну голосну
Викликає і торкає
В лірника, мрійника
Наче з променю струну.

1957

ГНАТ О. ДІБРОВА

КОМУНІКАТ

Комітет оборони пам'яті С. Петлюри, створений 1 лютого 1958 в Парижі з метою зареаґувати на відому передачу паризької телевізії, подає до відома українського громадянства у Франції і поза нею наступне.

1. На протязі чотиримісячного існування Комітету, у висліді низки демаршів у французьких урядових чинників та інформативної праці, проведеної в цьому напрямку, нам вдалось осягти деяку сатисфакцію з приводу вчиненої кривди всьому українському народові. Цим є — лист кол. голови уряду Ф. Ґаяра до проф. О. Шульгина, що звертався до голови франц. уряду, в порозумінні з Комітетом, і обіцянка Радіо - Телевізії подати передачу про С. Петлюру, яка спростувала б телевізійну емісію з 28-го лютого 1958 „афера Шварцбарда".

2. Передача - згадка 26. 5. 1958 по паризькому радіо про річницю смерти С. Петлюри, незалежно від прихильного тону, не вдоволяє Комітету саме через свою короткість, і тому Комітет робить дальші заходи, щоб обіцяна передача відбулася в бажаній нами формі і розмірі. Маємо запевнення, що ця передача відбудеться ще перед 14 липня 1958.

3. Заповіджена на 1 червня 1958 маніфестація в Парижі, на жаль, не могла відбутися з огляду на надзвичайну ситуацію у Франції. З різних технічних причин Комітет переклав її аж на 12 жовтня 1958 і тоді, з нагоди військового свята Покрови та на закінчення святкувань 40-річчя української державности, відзначить також пам'ять Гол. Отамана С. Петлюри.

4. Комітет видає брошуру на 100 стор. франц. мовою „Правда про С. Петлюру", завданням якої буде дати чужому читачеві інформацію про визвольні змагання українського народу та про постать Гол. Отамана, як також спростувати наклепи, підтримувані нашими ворогами. Брошура появиться в середині липня і тому закликаємо установи і окремих осіб замовляти її гуртом, щоб дати її в руки заінтересованих чужинців. Ціна 1 прим. — 250 фр. Рівночасно появиться з друку українською мовою перевидана брошура пера проф. А. Яковлева, на зміст якої складається юридична аналіза справи Шварцбарда.

5. Комітет замовив в одного відомого французького адвоката критичну аналізу, яка могла з'явитися у формі окремої розвідки.

6. Всю свою працю Комітет досі фінансує невеликими датками, які внесли українські установи — члени Комітету. Розпочата праця і завдання, які стоять перед Комітетом, переходять фінансові можливості українських товариств у Франції. Справа, за оборону якої ми взялися, загальноукраїнська і близька всім українцям. Очікуємо повної підтримки нашої праці від усього організованого суспільства на чужині. Цими днями Комітет звернувся до головних політичних і громадських центрів і організацій з проханням про фінансову допомогу для ведення дальшої акції Комітету і розраховує на прихильну відповідь.

7. Комітет стверджує, що перша реакція українських політичних і громадських організацій, що виявилася в хвилі однодушних протестів, була успішною і засвідчила організованість і твердість українців на чужині. Сподіваємося, що Українське Громадянство і надалі забезпечить успіхи цієї всеукраїнської акції, що її продовжує Комітет оборони в Парижі.

Париж, 25 червня 1958.

За Комітет оборони пам'яті С. Петлюри:

П. Плевако, в. р. — голова,
В. Маркусь, в. р. — ген. секр.

Адреса: Comite de la defense de la memoire de S. Petlura— 38, Ave de l'Opera — Paris 2e.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Боффало, Н. Й.

„Вітай нам, Владико"

В неділю 11-го травня українська громада міста Бофало з святочним піднесенням вітала князя української греко-католицької церкви, екзарха стемфордського екзархату, кир Амврозія Сенишина. Це вперше від створення стемфордського екзархату Достойний гість завітав до нашого міста. Патронат над привітанням кир Амврозія на світському секторі перебрав на себе місцевий Відділ УККА. У тій цілі скликано засідання представників товариств і організацій нашого міста, які вибрали діловий комітет для зустрічі достойного гостя з українським громадянством.

День 11-го травня останеться надовго в пам'яті нашої громади, як день великого свята. Український Дім „Дніпро", місце зустрічі, святочно прибраний, очікував небуденного гостя. Репрезентативна заля дому наповнилась по береги українською громадою старої і нової еміграції, різних віроісповідань та різних політичних переконань. Усі з'єдналися в одно, щоб віддати честь князеві церкви, одному з духових провідників нашого народу.

В 3-ій годині після обіду Владика в асисті о. декана Н. Вояковського та представників екзекутиви місцевого Відділу УККА вступив до Українського Дому „Дніпра". На порозі привітали достойного гостя хлібом і сіллю господарі дому члени Управи 22-го Відділу ООЧСУ, Осередку СУМА та Дирекції Дому. На коридорі стояли стрункі лави пластової та юносумівської молоді. Духова оркестра СУМА привітала Владику парадним маршем. Голова Діл. Комітету проф. Зенон Саган представив всіх кир Амрозієві, а опісля переказав присутнім життєвий шлях Достойного Гостя. Опісля усі засіли до бенкету, приготовленого місцевим Відділом Союзу Українок Америки.

З черги вітали кир Амврозія представники Екзекутиви УККА, молодечих, комбатантських, політичних та громадських організацій і установ. Поодинокі привіти переплітано мистецькими виступами гуртків самодіяльности Осередку СУМА, Пласту та хору УККА. Програмою проводили спільно проф. Зенон Саган та д-р Михайло Сайкевич.

Своє зворушення таким небуденним прийняттям висловив кир Амврозій у своїм слові. Достойний Гість підкреслив ролю нашої еміграції у змаганнях нашого народу та закликав до релігійної й політичної толеранції.

У заключнім слові о. декан Вояковський подякував Преосвященному, що він не погордив запросинами нашої громади, побажав йому багато успіхів у його тяжкій праці та закінчив свої слова многоліттям, яке під звуки духової оркестри Осередку СУМА відспівали усі присутні.

І так закінчилась пропам'ятна та історична в житті української громади міста Бофало неділя 11-го травня 1958 р.

І. Ч.

Ютика, Н. Й.

Архипастирські відвідини

15-го червня Українська Православна Громада св. ап. Петра і Павла в Ютиці переживала радісні хвилини, коли то парафію відвідав Високопреосвященніший Владика Архиєпископ Мстислав. Цю радість побільшило й те, що це були перші відвідини Достойного Гостя в новонабутій церкві, яка стала гордістю парафіян. Величава і простора церква, а при ній гарний парафіяльний дім та помешкання для священика, — це вислід гарної співпраці настоятеля парафії о. Василя Чекалюка з церковним комітетом та парафіянами. Активність при парафії збільшилася, членство парафії зросло. В дні 15-го червня всі парафіяни заповнили храм, щоб спільно помолитися зі своїм Владикою за долю рідної церкви, за волю українського народу. До цієї урочистої хвилини причинився і хор парафії під керівництвом п. Сергія Шевченка, який відспівав тут вперше Архиєрейську Службу Божу. Парафіяни радо зустріли Владику при вході до церкви, де при дверях вітав Владику предсідник парафіяльного комітету п. Василь Смолинський старим українським звичаєм хлібом та сіллю. В дверях церкви вітав Достойного Гостя настоятель парафії о. В. Чекалюк. В церкві вітав Владику хор величавим „Достойно є". Для тих, що вперше побували на Архиєрейській Службі Божій та слухали її в рідній мові, це були незабутні хвилини щирої молитви до Бога. До цієї молитви закликав вірних і диякон Богдан Древецький, скромним і взнеслим „Господеві помолімось". Проповідь Владики на тему „Слідування за Христом" не одного застановила, чи він дійсно слідує за Ним. На закінчення Служби Божої Владика ще раз вітав всіх парафіян, дякуючи за спільні молитви та даючи вірним цілувати хреста.

Після Служби Божої всі вірні залишилися в церкві, щоби бути учасниками тої хвилини, коли то з рук Їх Високопреосвященства донечка о. Василя та Анни Чекалюк — Лариса, прийняла св. Тайну Хрещення та Миропомазання. Грімке „Многії літа" для новоохрещеної Лариси, що ним обдарував її хор парафії, наповнило церковні мури.

На прийнятті-обіді в парафіяльній залі, що влаштував о. Василь Чекалюк для запрошених гостей в числі понад 250 осіб, між ними були о. Мирон Пахолок, з Трой, Н. Й., та о. Петро Будний з Теркімер, Н. Й., з родинами та о. Андрій Іванишин, Ром, Н. Й. Присутні ще раз вислухали свого Владику, що склав побажання для новоохрещеної Лариси і батьків та споживали смачно приготовані страви.

Відвідини Владики скріпили нашу парафію, яка тепер готовиться до величавого акту, а саме посвячення іконостасу, що має вкоротці прикрасити нашу церкву.

Н. Н.

Шикаґо, Ілл.

Іспит - Концерт

Проф. Ігор Білогруд, молодий композитор і педагог, уже сьомий рік веде в Шикаґо свою Музичну Студію гри на фортепіяні і виказує помітні успіхи в своїй учительській професії.

Цьогорічний Іспит-Концерт учнів його студії, що міститься при 2149 В. Тамес Стріт, відбувся 20-го червня у концертовій залі Лайон-Гілі і ще раз підтвердив майстерність руки її керівника. Два дуже добрі фортепіяни Штайнвея, повна заля слухачів та вміле виконання добре підготованих учнів, що грали з пам'яті, викликали в авдиторії дуже приємне враження. Програма була уложена за тематичною приналежністю композиторів: клясиків, романтиків, модерних композиторів, композиторів українських і американських. У програму входили твори Глюка, Баха, Бетговена, Шуберта, Шопена, Мендельзона, Брамса, Чайковського, Косенка, Барвінського, Леонтовича, Райта, Мейнвайля, Герберта й ін. Згідно з цим укладом програми, виходило під час концерту не раз так, що по учнях заавансованих грали початковці, чи під кінець програми навіть учні першого року навчання. Це, був цікавий експеримент, але водночас він утруднював вироблення оцінки виконавця, не знаючи літ його навчання.

У концерті брали участь такі учні: Роксоляна і Тарас Филиповичі, Ляриса і Дмитро Лапичаки, Дора й Петро Турули, Люцина й Євгенія Петренки, Марія Кульчицька, Леонарда Шкоруда, Євгенія Ткаліч, Юрій Грицеляк, Оксана Попович, Ліда Борачук, Ірина Барабаш, Леся Дитрів, Христина Луцик, Олесь Мазуркевич, Галина Синенька, Марія Кузич, Люсі Міткаль, Уляна Бойко, Ліза Селезньовська, Дарія Батерфальви, Арета Вавришин, Галина Мілецька, Катерина Сеник, Дарія Ліщинська, Ореста Мала, Люся Карпова, Аліція Маковійчук, Оксана Іллюк, Аскольд Нестюк, Ляриса Чайківська, Христина Лушпинська, Ореста Коссак та Мирон Комаринський. На спеціяльне вирізнення заслуговував технічно заавансований Мирон Комаринський, що бездоганно виконав концерт Мендельзона Ґ-моль в супроводі проесора І. Білогруда.

Такі концерти — дуже позитивне явище в нашому культурному житті, бо вони виховують слухача музичної літератури і допомагають виконавцям здобувати успіхи в своїй трудній праці.

В. Чижик

Успіх Ігора Шанковського

Дня 11-го червня ц. р. молодий поет Ігор Шанковський відбув промоцію на „бечелора оф артс" в Пенсилвенському університеті у Филаделфії. Цього ж дня промувався в Пенсилвенському університеті другий український поет Олег Зуєвський. Обидва вони студіювали на слов'янсько - балтійському відділі, де, на жаль, зовсім мало вчиться наших студентів.

Перебуваючи в американському війську, Ігор Шанковський заслужився як активний „амбасадор" української справи в Японії. Там, з дозволу команди армії, студіював він у Токійському т. зв. Софая Юніверситі, де здобув частину кредитів, які йому зараховано в Пенсилвенському університеті, брав діяльну участь в студентському житті, виступав з доповідями, пропаґуючи українську справу у славістичному клюбі та Дельта Фі Бета.

Два з половиною роки пробув Ігор в Японії і не прогайнував того часу: нав'язав дуже інтересні знайомства з японськими поетами та композиторами і з їх поміччю вивчав японську поезію та музику. Друзі-композитори допомогли йому видати в грамофонній фірмі „Колюмбія" перші на японських островах українські платівки, які він сам наспівав, а до деяких написав текст. Музику до його пісень укладав один з найвизначніших японських композиторів Раймонд Гатторі. У зв'язку з випуском цих платівок в японській та англомовній пресі у Токіо появилася ціла низка статтей про Україну.

Побіч поезії, другим „габбі" Ігоря Шанковського є музика. Він непогано співає і грає на різних інструментах. Культурне його „амбасадорство" не закінчилось з побутом в Японії: Ігор Шанковський має багато знайомих японських, китайських, філіппінських студентів, які люблять поезію та музику, і тепер, після промоції, створив з філіппінськими студентами оркестру, з якою виступає по підфиладелфійських „ресортах", заробляючи на дальші студії в університеті.

Публіка мала змогу познайомитися з Ігорем Шанковським, як поетом, ще з журналу „Крила", де він часто містив свої власні поезії і переклади з японської мови. Зразки цих перекладів були друковані також в „Українській Літературній Газеті". Ще в 1952 р. підготовив він був до друку першу збірку своїх віршів п. н. „Квітнева дань", але з огляду на незавидні для поетів умовини на еміґрації, ця збірка не побачила тоді світу і тільки тепер закінчується друком в Мюнхені. Рівночасно видавництво „Слово" готує до друку першу збірку його перекладів з японської поезії п. н. „Черешневий гай". В цій ділянці, якщо не рахувати спроб, роблених на Україні в 20-ох роках, він є піонером. Творчу працю над перекладами Ігор Шанковський не припиняє, а його друзі, китайські та філіппінські студенти, допомагають йому пізнавати багатющу поезію Китаю та Філіппін.

В. Д-ко

НЕЛІТНІ БРУКЛИНСЬКІ ХЛОПЦІ СМЕРТЕЛЬНО ПОБИЛИ НОВОПРИБУЛОГО ІМІҐРАНТА

Бруклин, Н. Й. — 67-річний Васілій Круґлікофф, який 5 місяців тому прибув із Парижу до цієї країни, вийшов о 1.30 по півночі по свою дружину, яка верталася з нічної праці. Коли пані Круґлікофф вийшла з підземки, до неї приступили два нелітні хлопці і почали її бити, а два інші кинулися на Круґлікоффа і так його побили, що він помер в шпиталі, а його дружина важко побита і ще не знає, що її чоловік помер, та часто питається, чи буде жити. Негри-напасники пограбували 4 доляри з торбинки пані Круґлікофф.

ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО КЛЮБУ
292 Hudson Ave.
ROCHESTER, N. Y.
мусять вплатити свої вкладки на ПІВРІЧНИХ ЗБОРАХ
27-го ЛИПНЯ 1958 р.,
в противному разі Клюб буде змушений їх суспендувати.

Chartered Members of the UKRAINIAN AMERICAN CLUB
292 Hudson Ave.
ROCHESTER, N. Y.
must have their Dues paid up, by the Semi-Annualy MEETING
by JULY 27th, 1958
or they will be suspended from the Club.

ПРОТОКОЛ

останніх нарад Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу (в каденції 1954—1958), які відбулися в дні 27. червня 1958 року в приміщенні Головної Канцелярії, в Джерзі Ситі.

На зборах були приявні наступні члени Екзекутиви: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника М. Пізнак, заступниця головного предсідника Геновефа Жеребняк і головний касир Роман Слободян.

Збори відкрив о год. 10 рано головний предсідник та подав до відома справи, які були поладнані від попередніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх слід вирішити на оцих зборах. Ці справи були ось такі:

МОРҐЕДЖІ

Уділено морґеджі на ось такі реальності:

866 Hornaday Place, Bronx, N.Y.	12,300.00
2116 Honeywell Ave., Bronx, N.Y.	18,000.00
7585 Emily St., Detroit, Mich.	10,500.00
Corner Oakland & Fleet Sts, Jersey City, N.J.	30,000.00
2239 West 18th Place, Chicago, Ill.	13,000.00
17364 Oakfield St., Detroit, Mich.	8,000.00
2430 E. 28th St., Lorain, Ohio	11,000.00
2801 Wisconsin St., Troy, Mich.	7,500.00
30-71 35th St., Astoria, L. I., N. Y.	16,000.00
484 14th St., Brooklyn, N.Y.	11,100.00
64-44 84th Place, Rego Park, L. I., N. Y.	7,000.00
345 Sherman Street, Passaic, N. J.	8,000.00
1317-27 N. Homan Ave., Chicago, Ill.	23,000.00

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ:

а) Перевірено справу непорозумінь в 175 Відділі, та рішено звернутися з відповідними листами до Управи Відділу та до членів, які зголосили свій відклик проти видачі їм переступних листів.

б) Розглянено різні проєкти упрощення способу голосування під час конвенції.

в) Головний предсідник Д. Галичин склав на цих останніх нарадах дотеперішньої Екзекутиви офіціяльну подяку двом її членам, заступникові головного предсідника Михайлові Пізнакові, та заступниці головного предсідника Геновефі Жеребняк за їх віддану працю для добра та розвитку УНСоюзу на їх відповідальних постах у каденції від 1. липня 1954 до 30. червня 1958.

Після дискусії над різними організаційними справами вичерпано встановлений порядок нарад і головний предсідник закрив збори Екзекутивного Комітету о год. 2. по полудні.

Д. Галичин, гол. предсідник УНСоюзу.

КОНФЕРЕНЦІЯ В КОЛГЕЙТІ

(Закінчення зі стор. 2)

ської політики є тільки роздобуванням і затемнюванням цілком ясного випадку — російського імперіялізму". Теж кількакратні виступи в дискусії секретаря амбасади Німецької Федеративної Республіки, д-ра Е. С. Шлянге-Шепінгена чітко підкреслювали правдивість тез українських дискутантів, а в одному випадку він виразно підпер виводи проф. Добрянського проти поглядів предсідника комісії.

Послідовна праця дає висліди

Великий вахляр тем Колгейтської конференції в цілому, а навіть її східньо-европейської комісії, не дозволяє на детальніше обговорення всіх порушуваних на них проблем, отже треба обмежитись до найзагальніших підсумків. Першим з них буде те, що на цьогорічній конференції можна було заувважити серед референтів рішучих речників „порозуміння з Москвою за всяку ціну". Тут треба згадати в першу чергу Т. Нормана і Дж. Дейвіса, що своїми апелями „за мир" і виводами про „миролюбність СССР" і можливості договоритись з Хрущовим „вже завтра" (Дейвіс: „мені казав Хрущов, що до 24 годин можна б покінчити з пробами атомової і водневої бомби, він годиться на контролю...") впроваджують частину учасників в блуд і створюють фальшиві ілюзії щодо Москви, а з другого боку дискредитують в їх очах політику уряду ЗДА. І тому треба дивуватися, чому організатори конференції підібрали саме таких екстремних референтів і доповідачів, які репрезентують малий сегмент населення ЗДА. Коли ж йде про учасників, то приблизно 25 відсотків авдиторії комісії в справах Східньої Европи безкритично підходять до пропаганди Москви і теж готові платити „всяку ціну", щоб тільки позбутись кошмару „тотального знищення".

Коли ж йде про українське питання, то треба об'єктивно ствердити, що кількалітня праця українських делегацій на колгейтських конференціях дає понад всякий сумнів позитивні висліди. Поширюється коло тих американців, які зачинають розуміти проблему національного питання в СССР і виявляють щирі симпатії до української визвольної боротьби. Сьогодні вже тяжко собі уявити таке необ'єктивне висвітлювання національної проблеми СССР, яке ще мало місце в Колгейті п'ять років тому. І то не лише тому, що на це не дозволили б українські делегати, але є вже серед американських учасників і членів дипломатичного корпусу люди, що негайно спростували б такі однобічні виступи.

В многолюдній колгейтській конференції українська делегація має вже свою традицію, до речі — добру традицію, а справа, яку вона репрезентує, знаходить зрозуміння. З голосом української групи рахуються референти і учасники, а її послідовна тактовна праця з'єднала їй пошану і симпатії. В Колгейті українці вже виборюли собі належне місце і його треба в майбутньому тільки розбудовувати. Але скільки ще існує інших „Колгейтів", подібних конференцій в ЗДА, де ще українців взагалі не було? Виповнити ці прогалини — наше завдання. Бо, як вчить приклад Колгейту — де є праця, там і висліди.

● Совєтський „Спутнік III", що важить 3,000 фунтів, зблизився до землі і учені передбачають його кінець. Час його обігу навколо землі зменшився від 15 травня ц. р. із 106 хвилин до 103.8 хвилини.

НА КИПРІ ДАЛІ НЕСПОКІЙНО

Британські вояки шукають за зброєю у грецьких селян в Авгору на Кипрі, де відбулася збройна сутичка між британцями і мешканцями села, в якій згинуло дві особи і 36, в тому 22 вояки, були поранені.

Уряд пропонує зменшити видатки на університетські стипендії

Вашингтон. — Президент вислав листа до республиканського конгресмена, члена Виховної Комісії в Палаті Репрезентантів, Ст а йвесанта Вейнрайта, в якому пропонує зменшити видатки на стипендії для студентів університетів і каледжу. Комісія прийняла проєкт про 20.000 стипендій річно, а уряд пропонував тільки 10.000 стипендій. Айзенгавер пропонує, щоб стипендії діставали тільки ті здібні студенти, які потребують фінансової допомоги. Айзенгавер звернув увагу на те, що на позики студентам призначено 200,000,000 долярів, тому можна буде зменшити видатки на стипендії, бо їх не буде потреба у великій кількості Законопроєкт передбачає видати $660,000,000 впродовж 4-ох років, щоб збільшити число студентів, які студіюватимуть математику, фізику, хемію та чужі мови.

НЕПРИСУТНІСТЬ ПРИ ПРАЦІ КОШТУЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОМИСЛ ДВА БІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ

Ню Йорк. — Неприсутність робітників при праці вислідок різних недуг коштує американський промисл коло 2-х більйонів долярів річно. Найбільше і найдовше робітники хворіють на недуги віддихових органів і на недуги кишок. Д-р Роберт Д. Мортон заявив, що американці забагато працюють, хочуть довго жити, але при тому забагато їдять і забагато п'ють.

Закон про обов'язкове виставлювання цін на нових автах

Вашингтон. — Президент Айзенгвер 7-го липня підписав закон про те, що продуценти нових авт мусять виставляти на них ціни. Цей закон обов'язує від 1-го жовтня ц. р., і відтоді на кожному новому авті буде виставлена його ціна. На окремій таблиці буде подане число і модель авта; місце і прізвище автового продавця, ціна авта та ціна транспорту авта до посередника. Автор цього закону демократичний сесатор А. С. Майк Монроні заявив, що визначення цін на нових автах „відновить довір'я в покупців авт, які досі були збаламучені і ніяк не могли орієнтуватися в джунглях, в яких продавалися авта". На табличці, крім ціни самого авта, будуть подані і ціни всіх додатків, які будуть при авті. Продуценти авт заявили, що вони вдоволені з того закону, бо вони вже давніше домагалися такого закону, бо не буде жадних натягань при продажу авт.

Спорт

УСК — ЮНЬЙОРИ „А" — ГОТШІ 2:4 (2:0)

Фінальні змагання за мистецтво юньйорів Німецько-Амерак. Футбольного Союзу закінчилися в неділю, 6-го липня, 1958 р. програною УСК-у. У першій половині гри переважав УСК і тоді то Володимир Гной вже в 10-ій хвилині здобуває перші ворота для УСК-у. В 30 мінуті гри Гной прекрасним далеким стрілом знову стріляє ворота і перша половина кінчиться 2:0 для юньйорів УСК-у. Здавалося, що щастя по українській стороні. Але вже на самому початку другої половини сходить контужений Ю. Коваль (опора оборони Усківців), а незабаром по ньому сходить знаменитий помічник наших юньйорів, Я. Кульба, діставши сильний корч в нозі. Резервові грачі не могли вповні заступити своїх попередників і цю обставину використовує противник, стріляючи нашим юньйорам 2 ворот. Другі ворота противник стрілив докладно в останніх секундах перед кінцевим свистком. При відношенні 2:2 суддя зарядив догривку. В догривці удалося противникові здобути ще 2 ворот, використовуючи очевидно відсутність двох найкращих оборонців УСК-у. Найкращими змагунами на площі були Ю. Реннер та В. Каздоба.

Склад УСК-у: Олег Ховайло (Ярослав Шмотолоха), Юрій Коваль (Ігор Попович), Юрій Реннер, Мирон Гура (Осип Мазурчак), Василь Панчак, Петро Городецький, Волод. Гной, Волод. Каздоба, Волод. Шмотолоха. Опікуни юньйорів: пп. Волод. Костюк і Богдан Василишин. По цих змаганнях наші юньйори далі залишаються мистцем І-шої Ліги, а юньйори Готші с мистцем юньйорів всього Німецько - Американського Футбольного Союзу.

І. С.

● Елліс Джансон в Дітройті посадив своїх синів 5-річного Джеррі і 3-річного Билла до авта, щоб вони там не перешкоджали старшим. Хлопці знайшли в авті сірники і почали ними бавитися. Спалахнула пожежа, наслідок якої Джеррі помер, а Билла в тяжкому стані відвезено до шпиталю.

● Предки гуцулів, українського племени поселеного в Карпатах, вийшли з Київщини — таку гіпотезу обосновує в своїй статті в „Наукових Записках" Інституту мистецтвознавства, фольклору та енографії Академії Наук УССР відомий російський етнограф Д. К. Зеленін.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, Миш. — Подаємо до відома усіх членів Б-ва св. І. Хрестителя, 292 Відд., що місячних зборів в місяці липні і серпні — не буде. В неділю, 13 липня 1958 р., о год. 1-ій по пол., в УНДомі фінансовий секретар буде нормально збирати вкладки і видавати дивиденди. — П. Кізел, предс.; А. Горак, рек. секр.; П. Федик, фін. секр.; П. Ціко, кас.

ОЗОНЕ ПАРК, Н. П. — Т-во „Вільна Україна", Відд. 200, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що Півріччі збори відбудуться в суботу, 12 липня 1958 р., о год. 8-ій веч., в клюбовій залі під ч. 91-20 95th Ave. На порядку нарад: звіт делегатів з Конвенції УНСоюзу, звіти Управи, Контр. Комісії за перший піврік та звіт фінансовий, як також будуть й інші справи до полагодження. Просимо всіх членів до численної участи в цих зборах. Члени, які мають діти або внуків, а ще не вписали до УНСоюзу, повинні це зробити на цих зборах. — В. Валук, предс.; Г. Ватло, кас.; В. Воргуль, секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Т-во „Українська Січ", Від. 59, повідомляє своїх членів і членкинь, що Півріччі збори, які мали відбутися в неділю, 13-го липня 1958 р., — відложено — на неділю, 20-го липня 1958 р., через Товариський Пікнік, який відбудеться 13-го липня в парку В. Венгриновича. На зборах будуть півріччі звіти Контролі та звіт делегата із Конвенції УНСоюзу. Проситься всіх членів прибути на час, на год. 2-гу по пол. до УНДому при 500 Галет вул. Від тепер збори відбуватимуться в кожну другу неділю місяця точно о год. 4-ій по пол. — Управа.

Посмертні Згадки

ІВАН ПАВЛІКОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 256 УНСоюзу в Рівергед, Л. Ай., Н. Й., помер 7-го липня 1958 р., на 65-му році життя. Покійний народ. в селі Іванківка, пов. Вогородчани, Зах. Україна. Був кілька разів урядником Відділу, активним членом та працював для добра Відділу. Полишив у смутку дружину Катерину, 2 доньки Йоанну і Катерину. Похорон відбувся в четвер, 10-го липня 1958 р., з пох. заведення до церкви св. І. Хрестителя у Рівергеді, а опісля на вічний спочинок на цвинтар св. І. Хрестителя у Рівергеді. — В. Й. П! — О. Недошитко, секр.

НИКОЛА МОСКОВИТА, довголітній член Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 211, УНСоюзу в Стейлетоні, С. Ай., Н. Й., помер 29-го червня 1958 р. Покійний походив зі с. Кліщінна, пов. Горлиці, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1915 року, де дуже багато працював для добра Б-ва, Відділу, Громади та Парафії і щиро жертвував на добрі цілі. Полишив у смутку дружину Анну, сина Василя, 3 доньки, Марію, Катерину і Анну, 3 зятів і 3 внуків. Похорон відбувся в середу, 2-го липня 1958 р., з пох. заведення, до Укр. кат. церкви св. Трійці при участі Родини, Знайомих і Членів Б-ва та Відділу, на St. Peter's Cemetery. — Вічна Йому Память! — Т. Соколовський, секр.

КАТАЛОГ
КНИЖОК КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

(1)

Альбом Українських Січових Стрільців, опр.	$8.75
Андерсен Г. К.: Попелюшка, ілюстр казка	0.50
Бабій О.: Повстанці — поема	1.75
Бандурак В.: Козацька дитина, опов. з козацької був.	0.50
Барка В.: Рай — роман ст. 310	3.00
Бендер В.: Марші молодости. Пригоди одної сотні І-ої Дивізії УНА	1.60
Бодnarчук І.: Кладка — дитячі новельки	0.75
Борецький М.: Любіть Україну — альбом, опр.	12.50
Верховинець М.: Ідеш, брате мій. Думки і враження.	0.75
Вітрового батька торба, укр, нар. казка	0.50
Вінницька І.: Музика	1.50
Витанович І.: Кость Панківський, ідеаліст гром. праці...	1.00
Витвицький В.: Михайло Гайворонський бр. 3.00, опр.	3.50
В рядах УПА — збірка споминів. Бр. 2.75 опр.	3.50
Гоголь М.: Твори. Том І і ІІ опр.	3.75
Голоскевич Г.: Правописний словник опр.	4.50
Гуменна Д.: Діти Чумацького Шляху	2.50
Хрещатий Яр — роман-хроніка	4.50
Багато неба, нариси	2.50
Мана — повість	1.50
Велике Цабе, повість	2.50
Епізод з життя Европи критської	2.50
Горинич С.: В царстві рабства і бандитизму	1.00
Давидович-Антоненко Б.: Землею Українською — мистецькі репортажі з подорожі по Україні	1.50
Діброва О. Г.: Гами далечини — поезії	1.00
Подорож по світу	1.00
Діма: Мить — збірка поезій	0.50
Пересаджені квіти	0.50
Дончук З.: Гнат Кіндратович	1.50
Чорні Дні	0.75
Через річку	0.75
Дорошенко В.: Великий Каменяр — життя і заслуги І. Франка, ст. 64.	0.50
Великий Митрополит — пам'яті Митрополита А. Шептицького	0.75
Дудко Ф.: Війна, роман	1.00
Чорторий, оповідання	1.00
Великий Гетьман, іст. оповідання	1.50
Дівчата очайдушних днів, оповідання	1.50
Ерем І.: Роботяги	0.75
Шматко	0.25
Жарський Ед.: Руханка — гри — забави. Нарис програми фізичного виховання	1.00
Завадович Р.: Кобзарева гостина	0.50
Богута Багатир	1.00
Сойка-штукарка	1.00
Завзятий І.: Блудний син — 2 томи	2.00
Зайцев П.: Життя Тараса Шевченка бр. 5.00 опр.	5.50
Заклинський М.: Хмельницький як полководець	0.25
Запорожець-Девлад О.: Гарбузова містерія — гум. пов.	1.50
Збірка українських новель	3.50
Збірник літ. газети бр.3.25 опр.	4.25
Звичайна О.: Селянська санаторія	1.65
Оглянувшись назад, оповідання	1.50
Історія Русів	4.00
Качуровський І.: Шлях невідомого	1.00
Керницький І.: Перелетні птахи — веселі історії	1.50
Герой передмістя — гумор. повість	2.25
Керч О.: Альбатроси — роман	2.00
К. І.: Мала історія України	0.15
Кібзей Д-р.: Український лікар	6.00
Клен Ю.: Попіл імперій	3.65
Коваленко Л.: Рік 2245 (роман-утопія)	2.25
В часі і просторі — п'єса	0.80
Ковальська М.: Ганна, роман	0.90
Королів-Старий В.: Чмелик	3.75
Згадка про мою смерть	2.00
Коренець О.: Зшиток малого монгола	0.60
Косаренка-Косаревич В.: Московський сфінкс	6.00
Коцюбинський М.: Твори в двох томах	9.00
Крип'якевич-Дольницький: Нова історія України	3.50
Крупницький Б.: Гетьман Пилип Орлик	0.80
Куліш М.: Твори	3.50
Курдидик А.: Етюди (мініятюри)	1.50

● РОЗШУКИ ●

Володимир Баран з с. Коритники, пов. Перемишль, пошукує Миколу СИДОРА, с. Антона, Петра і Василя КОРИЛЯКА, Левка БАРАНА з с. Коритники, пов. Перемишль, та Осипа ХАМУЛЯКА, Михайла ТИМЕЧКА і Дмитра СИДОРА з с. Красичі, пов. Перемишль. Маю важливі вістки із краю від родини. Голоситися на адресу:

Wolodymyr BARAN
213 Boylston St., Jam. Plain 30, Mass. USA

Закордонні часописи прошу про передрук.

КУПУЙТЕ
В ПІДПРИЄМСТВАХ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ
В „СВОБОДІ"

ТАРЗАН, ч. 4090. Завжди є якийсь вихід.

Нарешті після дикої боротьби, Тарзан загнав бестію у безвихідь. Піт повільно спливав з його брів, коли він з силою притискав кулясту голову...

І тоді раптом щось стиха тріснуло... Болгані, стогнувши, лежав нерухомо...

А Джім, хоч не хотів вірити в такий вислід, тепер знав, що його рушниця мусить зробити те, чого не міг уже зробити горила.